

Onderzoek kattengedrag

Psychologen Yvon Sweere en Dianne van der Putte zijn beide werkzaam als gedragstherapeut voor katten bij Tinley. De afgelopen maanden deden zij onderzoek naar de relatie tussen probleemgedrag bij katten en de kennis die mensen hebben van natuurlijk kattengedrag. Mensen blijken een heleboel te weten van de natuurlijke behoeften van katten. Maar desondanks zijn er toch veel katten met probleemgedrag.

Katten zijn fantastische huisdieren en razend populair. In Nederland leven inmiddels bijna 3,3 miljoen katten, tegenover 1,7 miljoen honden. Mensen leven graag met huisdieren en een kat is voor veel mensen waarschijnlijk gemakkelijker te houden dan een hond. Uit onderzoek weten we dat huisdieren een positief effect hebben op het welzijn van mensen. Zo zorgen ze bijvoorbeeld voor een lagere bloeddruk en hartslag en een lager cholesterolgehalte. Ook hebben huisdieren een positieve invloed op onze stemmingen. Toch heeft het houden van huisdieren niet alleen maar positieve kanten. Uit een aantal studies blijkt namelijk dat behoorlijk veel huisdieren probleemgedrag vertonen. Bij katten zijn dit bijvoorbeeld angst, krabben aan meubilair, agressie, onzindelijkheid en sproeien. Probleemgedrag kan de relatie tussen een eigenaar en een huisdier verpesten en een reden zijn om afstand te doen van het dier of het dier zelfs te laten inslapen. Om die reden is het belangrijk meer inzicht te krijgen in de oorzaken van probleemgedrag.

Het onderzoek

In het onderzoek is er gekeken of er een relatie is tussen de aanwezigheid van probleemgedrag en de kennis die eigenaren hebben van kattengedrag. Hierbij is er vanuit gegaan dat katten minder probleemgedrag vertonen als een eigenaar veel kennis heeft van de natuurlijke behoeften van katten. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze vragenlijst is landelijk verspreid en ook in Kattenmanieren gepubliceerd (nummer 3, 2008). In totaal zijn er 251 vragenlijsten teruggestuurd, waarvan een groot deel afkomstig was van lezers van Kattenmanieren. De 251 deelnemers blijken echte kattenliefhebbers: in totaal hebben ze maar liefst 725 katten. Dat komt neer op een gemiddelde van bijna drie katten per huishouden.

Kennis van kattengedrag

De meeste eigenaren lijken een goede kennis van kattengedrag en kattenbehoeften te hebben. Zo weet bijna iedereen dat een eigen territorium voor een kat heel belangrijk is en dat het bij elkaar plaatsen van twee katten tot ruzie kan leiden. Ook weten eigenaren dat een goede socialisatie belangrijk is

en dat katten stressgevoelig zijn. Eigenaren herkennen de lichaamstaal van een kat en weten wanneer ze een kat beter met rust kunnen laten. Ook lijken ze te begrijpen dat katten de behoefte hebben aan uitdaging, stimulatie en spel. Eigenaren voorzien ook goed in die behoefte. Bijna driekwart van de katten in het onderzoek blijkt naar buiten te kunnen en in bijna ieder huishouden wordt met de katten gespeeld. Eigenaren zijn echter wat minder goed op de hoogte van de krabbehoefte van katten. Veel van hen weten niet dat katten krabben om hun territorium te markeren. Ook zijn ze minder goed op de hoogte van het aantal kattenbakken dat een kat nodig heeft. Meer dan de helft van de eigenaren denkt dat één kattenbak genoeg is. Dat vertaalt zich ook in het aantal kattenbakken dat ze in huis hebben. Gemiddeld staan er ongeveer twee bakken terwijl er gemiddeld drie katten in huis leven. De algemene stelregel voor het aantal kattenbakken is echter: het aantal katten + 1. Katten plassen en poepen nu eenmaal graag op verschillende plaatsen en als er meerdere katten in huis leven kan het zijn dat een kattenbak voor een kat soms niet veilig genoeg is.

Probleemgedrag

Hoewel de meeste eigenaren een goede kennis hebben van kattengedrag, rapporteren bijna alle eigenaren een of meer probleemgedragingen bij hun kat(ten). Gemiddeld worden er zelfs bijna 3,5 probleemgedragingen per huishouden genoemd. Vooral angstig gedrag, agressie tussen katten en krabben aan meubilair worden vaak genoemd. Trillingen over de rug en kaallikken komen gelukkig weinig voor. Deze gedragingen kunnen er namelijk op wijzen dat een kat erg gestrest is. Toch komen deze problemen nog bij 5% van de eigenaren voor. De tabel laat alle probleemgedragingen op een rij zien.

Verband tussen kennis en probleemgedrag

In het onderzoek is er geen verband gevonden tussen de kennis van kattengedrag en het aantal probleemgedragingen. Meer kennis van natuurlijk kattengedrag hangt blijkbaar niet samen met minder probleemgedrag. Het hebben van theoretische kennis hoeft echter niet te betekenen dat eigenaren daadwerkelijk rekening houden met de gedragsmatige behoeften van katten.

Zo heeft bijvoorbeeld 40% van de eigenaren meer dan twee katten, terwijl eigenaren blijkbaar wel weten dat een kat territoriaal is ingesteld. Ook kunnen eigenaren kennis hebben maar deze niet goed toepassen. Ze weten bijvoorbeeld dat katten gesocialiseerd moeten worden maar weten niet hoe ze het moeten aanpakken. Of ze weten dat katten de behoefte hebben om te krabben maar zetten de krabpalen op de verkeerde plaats. In feite is hier dan sprake van beperkte kennis. De vragenlijst bevat uiteraard ook een beperkt aantal vragen waardoor er slechts een beperkt deel van de kennis gemeten kon worden. Tot slot kan het zijn dat eigenaren juist doordat hun kat probleemgedrag is gaan vertonen hun kennis hebben verdiept maar niet in staat zijn om het probleemgedrag op te lossen. Of dat de eigenaren hebben gekozen voor een kat met problemen en ondanks hun kennis niet in staat zijn het probleem op te lossen.

Wat vinden eigenaren van het probleemgedrag?

Hoewel er veel probleemgedrag blijkt voor te komen bij de katten, lijken eigenaren daar niet veel problemen mee te hebben. Driekwart van de eigenaren geeft in het onderzoek aan dat zij het gerapporteerde probleemgedrag niet als een probleem ervaren. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn. De katten vertonen het gedrag maar af en toe, waardoor het voor de eigenaar te overzien is. Of eigenaren zijn erg tolerant

ten opzichte van probleemgedrag. Misschien accepteren ze probleemgedrag als 'iets dat er bij hoort'. Dat je katten niets kunt leren en dat je ze dus maar moet nemen zoals ze zijn. Zo blijkt in 40,2% van de huishoudens de kat(ten) te krabben aan het meubilair en maar slechts 8,6% van de eigenaren ervaart dit als een probleem.

Het wel of niet ervaren van het gedrag als probleem kan ook te maken hebben met het soort probleemgedragingen. De gedragingen die door eigenaren het meest als probleem worden ervaren zijn: het plassen buiten de bak, agressie naar andere katten en sproeien. Dit zijn gedragingen waar eigenaren veel last van kunnen hebben en die dus, niet verwonderlijk, eerder als probleem worden ervaren dan bijvoorbeeld angstig gedrag, wat vooral lastig voor de kat zelf is.

Ondanks het probleemgedrag is er sprake van een prima relatie tussen de eigenaren en de katten. Eigenaren beoordelen de band die zij met hun kat(ten) hebben als goed en zijn over het algemeen ook zeer gehecht aan hun kat(ten).

Welzijn van de kat

Ook al ervaren veel eigenaren de probleemgedragingen niet als probleem, voor de katten kan het wel degelijk een probleem zijn. Veel probleemgedragingen komen voort uit het niet kunnen uiten van natuurlijke behoeften, een gebrekkige socialisatie, stress of medische problemen, en kunnen een indicatie zijn van

Het percentage gerapporteerde probleemgedragingen

	Percentage
angstig reageren op situaties of geluiden	50,2 %
blazen, grommen, krabben of bijten naar andere katten	49,0 %
angstig reageren op onbekende mensen	43,4 %
krabben aan meubilair	40,2 %
staren 'in het niets'	33,9 %
staartjagen of najagen van niet bestaande prooi	29,5 %
angstig reageren op andere katten	24,3 %
buiten de kattenbak plassen (in huis)	12,7 %
angstig reageren op bekende mensen	9,2 %
blazen, grommen, krabben of bijten naar bekenden	8,4 %
in huis sproeien (tegen verticale oppervlakten)	8,4 %
buiten de kattenbak poepen (in huis)	7,6 %
blazen, grommen, krabben of bijten naar onbekenden	6,4 %
overmatig likken/poetsen (tot eventueel kale plekken)	5,6 %
vaak trillingen over de rug/vacht laten zien	5,2 %

Gedragingen die als probleem worden ervaren

	Percentage
buiten de kattenbak plassen (in huis)	22,9 %
blazen, grommen, krabben of bijten naar andere katten	14,3 %
in huis sproeien (tegen verticale oppervlakten)	14,3 %
overmatig likken/poetsen (tot eventueel kale plekken)	10,0 %
buiten de kattenbak poepen (in huis)	8,6 %
krabben aan meubilair	8,6 %
angstig reageren op andere katten	4,3 %
blazen, grommen, krabben of bijten naar bekenden	2,9 %
blazen, grommen, krabben of bijten naar onbekenden	2,9 %
angstig reageren op onbekende mensen	2,9 %
angstig reageren op situaties of geluiden	2,9 %
staartjagen of najagen van niet bestaande prooi	1,4 %
overmatig miauwen	1,4 %
likken aan plastic	1,4 %
rennen over meubels	1,4 %
angstig reageren op bekende mensen	0 %
vaak trillingen over de rug/vacht laten zien	0 %
staren 'in het niets'	0 %

een aantasting van het welzijn van het dier. Dit pleit ervoor om eigenaren beter voor te lichten over het welzijn van katten. Eigenaren moeten kunnen herkennen wanneer het welzijn van hun kat is aangetast. Weten waar ze op moeten letten. Weten wat ze aan probleemgedrag kunnen doen. En, nog belangrijker, weten hoe ze het kunnen voorkomen.

Voorkomen is beter dan genezen. Het aanpakken van probleemgedrag begint al bij een goede socialisatie. De socialisatie van katten vindt grotendeels plaats in de eerste drie maanden van hun leven. Voor goed gesocialiseerde katten geldt dat zij minder angstig zijn, meer spelen met mensen en meer affectie laten zien. Een goede socialisatie kan dus probleemgedrag voorkomen.

Wat te doen bij probleemgedrag?

Eigenaren met katten die probleemgedrag vertonen, hoeven zich niet neer te leggen bij de situatie. En zouden, met het oog op het welzijn van de kat, zich er ook niet bij neer 'moe-

ten' leggen. Probleemgedrag is namelijk op te lossen met behulp van gedragstherapie. Bij gedragstherapie draait het om het achterhalen van de 'motivatie' van de kat om het gedrag te vertonen en de 'prikkel' die tot het gedrag leiden. Een gedragstherapeut is er op gericht om met hulp van de eigenaar deze twee zaken nauwkeurig in kaart brengen. Met de juiste combinatie van adviezen kan vervolgens veel worden bereikt en het ongewenste gedrag worden afgeleerd. Een win-winsituatie voor het baasje en de kat.

Naschrift:

Versillende deelnemers aan het onderzoek stuurden foto's mee en stelden de vraag hoe zij het gedrag van hun kat konden veranderen. Helaas was het niet mogelijk al deze mensen persoonlijk te antwoorden. Wilt u hulp bij het oplossen van probleemgedrag, neem dan contact op met Tinley via telefoonnummer (0900) 2020653.

